

پیتر جنکینز، دیپلمات انگلیسی که از سال 2001 تا 2006، به عنوان نماینده انگلیس در آژانس بین المللی انرژی اتمی فعالیت می کرد، بر این باور است که توافق وین یک طرفه نیست، بلکه توافقی متوازن براساس اقدامات متقابل است.

گفت و گو با نماینده اسبق انگلیس در آژانس بین المللی انرژی اتمی:

به گزارش اسپادانا، جنکینز که تجربه 33 سال فعالیت دیپلماتیک در وین، برازیل، پاریس، واشینگتن و ژنو را دارد، تحصیلات خود را در دانشگاه های هاروارد و کمبریج تکمیل کرده، معتقد است که توافق وین کاملا بر وفق مراد ایران است و احتمال اینکه پایدار بماند، بسیار زیاد است.

آنچه در زیر می خوانید متن گفت و گوی اختصاصی هفته نامه «طلوع صبح» با پیتر جنکینز، نماینده سابق انگلیس در آژانس بین المللی انرژی اتمی است.

ارزیابی شما از توافق وین چیست؟ به نظر شما این توافق پایدار خواهد ماند؟

این توافق دستاوردی خوب است. مذاکره با امریکا هیچ وقت آسان نیست، چراکه منابع انسانی آنها تقریبا بی نهایت است، آنها هیچ چیز را براساس اعتماد قبول نمی کنند و به شدت قانون گرا هستند. آمریکایی ها از موضع قدرتی بی همتا پای میز مذاکره حضور پیدا می کنند. با این حال توافق وین یک طرفه نیست، بلکه توافقی متوازن براساس اقدامات متقابل است. در حقیقت این توافق به طور قابل توجهی فی نفسه مشابه با توافق اعتماد سازی است که ایران در مارس 2005 به انگلیس، فرانس و آلمان پیشنهاد داد. تفاوت اصلی این است که تحت لوای این توافق، ایران می تواند سانتریفیوژهای بیشتری در طول دوره ی اصلی توافق، حفظ کند.

این احتمال که توافق پایدار بماند، وجود دارد اما قطعی نیست، با این حال، به نظر من توافق بر وفق مراد ایرانیان است. هیچ دلیلی وجود ندارد که ایران بخواهد به توافقی که باعث رهایی تهران از تحریم ها می شود، همکاری بین المللی هسته ای سودمند و همینطور احترام بین المللی را برای این کشور ارمغان می آورد، بی اعتنایی کند. اروپایی ها، روسیه و چین به سهم خود به تعهدات خود در این توافق عمل می کنند. بنابراین اصلی ترین تهدید علیه پایداری این توافق از سوی طرف آمریکایی می آید. دولت پرزیدنت اوباما کاملا متعهد است و هر آنچه در توان دارد را برای حصول اطمینان از پایدار بودن توافق انجام می دهند. اما مخالفان توافق در کنگره هنوز ممکن است بتوانند راهی برای خارج کردن توافق از مسیر خود پیدا کنند.

به نظر می رسد که اعراب و اسرائیلی همگام با یکدیگر از توافق هسته ای ناراضی هستند. از نگاه شما، آیا آنها می توانند توافق هسته ای را از راه به در کرده و آن را نابود کنند؟

سخنان اخیر وزیر خارجه سعودی اشاره داشت که آنها پس از بررسی توافق، اکنون متوجه شده اند که توافق نسبت به آنچه پیش بینی می کردند برای منافع سعودی تهدید کمتری دارد. من انتظار ندارم که آنها توافق را نابود کنند، اما احتمال دارد که آنها مصمم به رقابت با ایران در حوزه هسته ای شوند که آن می تواند شامل به دست آوردن تکنولوژی غنی سازی اورانیوم

باشد.

با این حال، دولت اسرائیل همچنان نسبت به توافق دشمنی خواهد کرد، با این حال برخی از مشاوران آنها می گویند که توافق، امنیت اسرائیل را تهدید نمی کند. نتانیاهو برای نادیده انگاشتن این مشاوره ها و تظاهر به اینکه ایران همچنان قصد دستیابی به سلاح هسته ای برای نابودی اسرائیل را دارد، دلیلی سیاسی دارد. بنابراین او هر آنچه در توان دارد را به کار خواهد گرفت تا توافق را نابود کند اما او دیگر نفوذی بر اندیشه دولت امریکا ندارد و فقط می تواند همچنان بر روی حمایت بسیاری از نمایندگان کنگره حساب کند که باید آن را به خاطر اشتباهی آنها برای کمک های مالی انتخاباتی از سوی افرادی دانست که آقای نتانیاهو را جدی می گیرند.

از آنجاکه شما خود دیپلمات و مذاکره کننده بوده اید، به نظر شما اختلافات و تفاوت های تیم هسته ای ایران با دیگر تیم ها در مذاکرات چه بود؟

اطلاعات من در رابطه با مذاکره کنندگان ایرانی به مذاکرات هسته ای بین سال های 2003 تا 2006 باز می گردد. خاطرات من از جزئیات آن دوره در حال پاک شدن است. اما خاطرم هست که آقای ظریف را که در آن زمان سفیر ایران در سازمان ملل بود را مذاکره کننده ای حرفه ای می پنداشتم چراکه او در این حوزه کاملا مهارت پیدا کرد بود و قادر بود که سخنان خود را بسیار عالی به انگلیسی بیان کند و همچنین تیز هوش بود و تنها زمانی امتیاز می داد که در مقابل چیزی دریافت می کرد.

توافق هسته ای در ایجاد صلح در منطقه و جهان چقدر تاثیر گذار خواهد بود؟

توافق از ریسک اینکه برنامه هسته ای ایران به یک درگیری ختم شود جلوگیری کرده است. من البته فکر نمی کنم که توافق تاثیر وسیع تری بر صلح منطقه و جهانی داشت باشد. به این دو مثال توجه کنید: خیلی خوب خواهد شد اگر توافق به پایان جنگ ترازدیک در سوریه منجر شود یا اینکه اسرائیل از مناطق فلسطینی عقب نشینی کند، اما من بعید می دانم چنین اتفاقاتی بیافتد.

هم اکنون گزارش هایی در مورد احتمال اعطای جایزه صلح نوبل به آقای ظریف وجود دارد. به نظر شما آنچه دکتر ظریف در مذاکرات هسته ای انجام داد جایزه صلح نوبل را برای او به ارمغان خواهد آورد؟

من فکر می کنم که این جایزه مشترکا باید به آقای ظریف و همتای آمریکایی او اعطا شود، بر این اساس که به قول انگلیسی ها «رقص تانگو به دو نفر احتیاج دارد»، من کاملا از این تصمیم احتمالی کمیته نوبل حمایت می کنم. (من جنگ طلبی کاندیداهای جمهوریخواه را در انتخابات سال 2012 امریکا به یاد دارم) بنابراین حل این مناقشه از طریق مذاکرات موفقیتی برای دیپلماسی و کمکی بزرگ به صلح است.

اگر نوبل صلح به آقای ظریف برسد، این موضوع چه تاثیری بر نفوذ منطقه ای و جهانی ایران و همچنین زندگی سیاسی ایشان در صحنه جهانی خواهد گذاشت؟

من نمی دانم که تاثیرات این موضوع بر زندگی سیاسی آقای ظریف چه خواهد بود چراکه من از اندیشه او آگاه نیستم، اما مطمئنم که برداشت جهانی از ایران کاملا تحت تاثیر این جایزه قرار خواهد گرفت. تصویر فعلی از ایران بین خواهد رفت. این جایزه باعث می شود که ایران به عنوان نیروی برای صلح و ثبات نگاشته شود. البته ناگفته نماند که این جایزه باعث خواهد شد که نتانیاهو آنقدر عصبانی شود که سکتان کند.

به نظر شما، تاریخ چه ارزیابی از توافق وین خواهد داشت؟

توافق هسته ای دستاورد دیپلماتیک بسیار موثری است. آقای ظریف، آقای صالحی و مشاوران آنها حداقل این شایستگی را دارند که حداقل نصف اعتبار این مسئله به آنها اختصاص داده شود. اینکه نسل های آینده نیز به مانند حال حاضر تحت تاثیر این موضوع قرار گیرند را نمی توان پیش بینی کرد. این موضوع بیشتر بستگی به پایداری توافق و پیامدهای آن دارد. اینکه تاریخ به مذاکره کنندگان ایران اعتباری که آنها لایق آن هستند را دهد مشخص نیست، تاریخ همیشه منصف نیست. در واقع، یکی از دوستان من همیشه در این رابطه می گوید: هیچ رفتار خوبی بدون تنبیه باقی نمی ماند.